

Roger Svensson

Erfarenhet minskar överoptimism hos egenföretagare

Ny forskning visar att optimismen sjunker med erfarenheten hos egenföretagare. Dessutom är individer som är mer optimistiska mer benägna att bli egenföretagare än att vara anställda. Men optimismens påverkan på valet att bli egenföretagare minskar med erfarenheten. Detta resultat ifrågasätter att många regeringar uppmuntrar folk att bli egenföretagare baserat på självoptimism.

Stegat att bli egenföretagare är förknippat med en hel del osäkerhet – i synnerhet huruvida den egna talangen räcker för att lyckas. På grund av denna osäkerhet har tidigare forskning visat att optimism om framtida vinster kan stimulera individer att bli egenföretagare. En ny studie av Fraser och Greene utgår dock ifrån att allt eftersom individerna lär sig mer när de driver egen affärsverksamhet, borde de bli varse om sin egentliga talang att driva eget företag. De som var alltför optimistiska vid företagsstarten kan förväntas återgå till valet att vara anställda, medan de med bättre överensstämmelse mellan initialt uppfattad och verklig talang fortsätter att vara egenföretagare.

För att undersöka huruvida denna mekanism kan observeras empiriskt, använder Fraser och Greene brittiska data över egenföretagare och anställda under perioden 1984–99. Egenföretagare som (ett visst år) bedömer att utsikterna för nästa år är bättre än det innevarande året definieras som optimistiska i studien. I en statistisk modell testar författarna hur denna optimism dels samvarierar med arbetslivserfarenhet och dels skiljer sig mellan nystartade och etablerade företag.

Ett huvudresultat i studien är att optimismen bland egenföretagarna sjunker med arbetslivserfarenheten och är högre i nystartade än i etablerade företag. I modellen kontrolleras för en rad andra faktorer som kan tänkas påverka optimism, t ex personspecifika faktorer såsom ålder och kön, utbildning, förmögenhet samt regionala och branschspecifika faktorer. Resultaten håller även om man beaktar dessa skillnader.

I en annan modell testas hur optimism och arbetslivserfarenhet påverkar valet att vara anställd eller egenföretagare. Även i denna modell tar man hänsyn till att individerna lär sig av erfarenhet och att detta påverkar optimismen – och indirekt valet att bli egenföretagare. Därför

använder författarna en ny statistisk metod som gör resultaten mer tillförlitliga än tidigare resultat i litteraturen, där man bortsett från denna aspekt. Resultaten av skattningarna visar att egenföretagare är mer optimistiska än anställda. Men effekten av optimismen på valet att bli egenföretagare minskar ju mer erfarenhet individerna har.

Att öka egenföretagandet är ett vanligt ekonomiskt politiskt mål. En åtgärd för att främja företagande i Storbritannien och många andra EU-länder är att regeringarna försöker att öka unga människors tro på sina möjligheter att starta upp och driva företag. Detta tycks bygga på föreställningen att det finns ett underskott av lämpliga företagare beroende på självunderskattning. Den ovan nämnda studien kastar dock en tvivlets skugga över denna utgångspunkt. Det förefaller ju sannolikt att karriären tenderar att bli kortlivad för dem som leds in till att bli egenföretagare baserat på självoptimism.

Referens

Stuart Fraser och Francis J. Greene. 2006. "The Effects of Experience on Entrepreneurial Optimism and Uncertainty", *Economica* 73, 169–92.